

Rozwijanie muzycznego myślenia – praktyczne opanowanie języka muzycznego (dla rodziców i zainteresowanych)

1. Dzieci uczą się nowego języka

Jakim językiem przemawia do nas muzyka? Czy małe dziecko może już przyswoić sobie jej wyjątkowe i fascynujące słownictwo? Opracowana przez pedagoga muzyki, Valeri Brainina i już na całym świecie uznana metoda nauczania języka muzycznego, odpowiada na to pytanie jednoznacznym "tak". Wykorzystuje ona zdolność małego dziecka do szybkiego uczenia się poprzez zabawę i umożliwia mu bezpośredni dostęp do muzycznej percepcji..

Celem tej metody jest nie tylko wykształcenie u dzieci precyzyjnego słuchu muzycznego ale również, i to przede wszystkim, rozwój muzycznego myślenia: umiejętność słyszenia utworu muzycznego nie tylko jako melanzu z dźwięków ale merytorycznie powiązanego tekstu. Dzieci biorą udział w „jakby-komponowaniu” i uczą się przewidywać przebiegi muzyczne. To mianowicie jest zdaniem Brainina „język”- mamy z nim do czynienia, jeżeli jesteśmy w stanie jak gdyby stworzyć jakiś tekst i przewidzieć jego przypuszczalny rozwój. Odcyfrowywanie i rozumienie zdarzeń muzycznych służy duchowemu rozwojowi dziecka, rozwojowi jego intelektu oraz potencjalnych sprawności przewidywania i oceny. Umuzycznienie metodą Brainina pobudza zdolności koncentracji i uwagi. Proponuje się dzieciom różnorodne możliwości samoodkrycia (poznania samego siebie) i samowrażenia (interpretacji) przy pomocy znaków muzycznych. Tak więc poznany język muzyczny wspiera ogólny rozwój osobowości dziecka.

2. Dzieci odkrywają muzyczną ekspresję

Każde dziecko jest w stanie przyswoić sobie język muzyki, mówi Valeri Brainin. Celem jego metody jest pobudzenie muzycznych predyspozycji twórczych oraz zdolności interpretacji. Tak więc w procesie nauczania dzieci otrzymują wszechstronne wsparcie. Udaje się to przede wszystkim dlatego, że dzieci oswajają się z elementami muzyki przy pomocy mowy, śpiewu i gestykulacji. Równoległe do tego może przebiegać nauka na instrumencie, co jednak dla skuteczności metody Brainina nie jest konieczne.

Zajęcia zaczynają się zawsze w atmosferze zabawy. Elementy języka muzycznego przedstawia się przy pomocy bajek i dziecięcych wyliczanek. Już na pierwszej lekcji każdy maluch jest w stanie rozwiązywać poprzez zabawę różnorodne zadania.

Ponadto odrębne elementy pojawiają się zestawione ze sobą w formie zamkniętych struktur: przyswajane są nie ćwierć-, pół- i całe nuty ale rytmicznie powiązane motywy. Nie oddzielny ton ale muzyczna fraza leży u podłoża edukacji. Poszczególne stopnie skali muzycznej występują najpierw jako elementy łatwych piosenek dziecięcych a dopiero potem w powiązaniu z tonem podstawowym gamy. W ten sposób nauczyciel już na samym początku pomaga w rozwoju poczucia tonalnego i harmonicznego dziecka. Zajęcia według systemu Brainina, dzięki możliwości pomyślnego wypełnienia postawionych dziecku zadań, od zarania wywołuje u malucha poczucie radości i motywuje go do dalszej nauki.

3. Dzieci śpiewają z nut

Gdy dzieci śpiewają z nut, mają do czynienia nie tylko z jednym konkretnym tekstem muzycznym. Tym sposobem wchodzi w kontakt z całym kulturowo-muzycznym kontekstem. Dzięki specjalnemu doborowi repertuaru, poznają dosyć wcześnie wielkich kompozytorów, takich jak Mozart, Czajkowski, Bizet lub Chopin. Dobór ten odpowiada naturalnemu procesowi uczenia, w którym każdy z nas w różnej kolejności i przy różnych okazjach zapoznawał się z dziełami światowej literatury muzycznej. Dzięki śpiewaniu z nut możliwe jest odczucie wielu ważnych i interesujących wrażeń. Dzieci od samego początku poznają najbardziej użyteczne znaki języka muzycznego. Tą drogą zdobywają nowy zasób słów, z których już zawsze, w dalszym „życiu muzycznym” będą mogły korzystać. Poza tym, w procesie umuzykalnienia zwraca się szczególną uwagę na poczucie rytmu dziecka jak również jego wrażliwość na wysokość dźwięku i poczucie tonalności.

4. Dzieci stają się aktywnymi słuchaczami

Dzieci nauczone metodą Brainina są w stanie szybko rozpoznawać i przyporządkowywać związki pomiędzy elementami muzyki. Są w stanie rozszyfrować wiadomość napisaną językiem muzycznym i odebrać ją jednocześnie świadomie i intuicyjnie. W ten sposób dzieci stają się aktywnymi słuchaczami ze zdolnością do śledzenia muzycznego tekstu. Podczas wykonywanych w formie zabawy ćwiczeń, już po upływie krótkiego czasu, dzieci demonstrują z jaką łatwością mogą przewidzieć dalszy ciąg tekstu muzycznego a także samodzielnie uzupełnić brakujące jego fragmenty. Bez problemu rozpoznają „falszywe” nuty i przy pomocy słuchu wewnętrznego zamieniają je na właściwe. Ta zdolność wewnętrznego słyszenia rozwija się w procesie stosowania metody Brainina: stając się «aktywnymi słuchaczami» dzieci nabywają zdolność, w czasie słuchania tego czy innego utworu, porównywania wykonania ze swoim wyprzedzającym wewnętrznym wyobrażeniem. Ta muzyczna paralelność prowokuje z jednej strony rozwój predyspozycji do analitycznego odbioru, z drugiej rozwój wyobraźni. Pobudza dzieci do wielokanałowego myślenia i aktywnej percepcji. Ma to znaczenie nie tylko dla dzieci dążących do muzycznej kariery, ponieważ wspiera ogólny rozwój intelektualny i wywołuje przyjemność w słuchaniu muzyki.

5. Dzieci uczą się na całym świecie i w każdym wieku

W wielu krajach, w Australii, Niemczech, Litwie, Włoszech, Rosji, RPA, Ukrainie, USA i od niedawna także w Kolumbii metoda Brainina jest już z powodzeniem wykorzystywana. Podczas pracy z dziećmi znajdują zastosowanie specjalne pomoce naukowe opracowane przez Valeri Brainina: tablica liniowo-nutowa z ruchomymi guzikami, przystępnie przedstawiająca nuty a także tzw. «Spektralny (kolorowy) model tonalności» pokazujący tonalne zależności pomiędzy poszczególnymi stopniami gamy.

Do tej pory, każdy bez wyjątku uczeń nauczony metodą Brainina i przystępujący do egzaminów wstępnych na jakąkolwiek niemiecką wyższą uczelnię muzyczną z powodzeniem zdawał z teorii muzyki i kształcenia słuchu. Uczniowie Brainina zdobywają sławę na międzynarodowej arenie jako wykonawcy i pedagodzy.

6. Häufig gestellte Fragen

- Od jakiego wieku można nauczać metodą Brainina?
- Czy system Brainina to jedna z form niemieckiego "Musikalische Früherziehung"?
- System Brainina - jedna z form "polskiego solfeżu" lub "kształcenia słuchu"?
- Jakie zasadnicze różnice występują pomiędzy systemem Brainina i niemieckim «Musikalische Früherziehung»?
- Jak często należy uczęszczać na zajęcia systemem Brainina i czy można uczyć się w grupie?
- W jaki sposób system Brainina może mi pomóc, jeżeli jestem już człowiekiem dorosłym i nie miałem do tej pory styczności ani z teorią muzyki ani z kształceniem słuchu?
- Czy potrzebny mi jest system Brainina, jeżeli już uczę się grać na instrumencie?
- Dla kogo przeznaczony jest system Brainina - dla laików czy dla profesjonalistów?
- Dlaczego ta metoda nazywa się "system Brainina"?
- Warum heißt die Methode „Brainin“?
- Gdzie w Niemczech można pobierać lekcje systemem Brainina i w języku polskim?

Dziesięć przyczyn na zastosowanie systemu Brainina w edukacji muzycznej

U dzieci polepszy się...

- skupienie uwagi
- zdolność koncentracji
- gotowość odbioru
- zdolność interpretacji
- socjalna przychylność

Dzieci zaczną...

- aktywnie odbierać
- swobodnie orientować się w obszarze dźwiękowym
- rozpoznawać i przyporządkowywać związki pomiędzy elementami muzyki
- postrzegać utwór muzyczny jako całość
- postrzegać utwór muzyczny w całym kulturowym kontekście